

Fites en la promoció de la salut.

Comunicats de conferències en l'àmbit mundial

FITES EN LA PROMOCIÓ DE LA SALUT

COMUNICATS DE CONFERÈNCIES
EN L'ÀMBIT MUNDIAL

Organització Mundial de la Salut

Dades CIP proporcionades per la Biblioteca de la UdG

Fites en la promoció de la salut : comunicats de conferències en l'àmbit mundial / Organització Mundial de la Salut. – Girona : Documenta Universitaria : Càtedra de Promoció de la Salut de la Universitat de Girona, 2011. -- 84 p. ; 23,5cm. – (Publicacions de la Càtedra de Promoció de la Salut ; 2)
Trad. de: Milestones in health promotion. Statements from Global Conferences. World Health Organization (2009)
ISBN 978-84-9984-133-5

I. Organització Mundial de la Salut II. Universitat de Girona.
Càtedra de Promoció de la Salut 1. Promoció de la salut – Congressos 2. Salut pública -- Congressos

CIP 614.4(063) FIT

Reservats tots els drets. El contingut d'aquesta obra està protegit per la Llei, que estableix penes de presó i/o multes, a més de les corresponents indemnitzacions per danys i perjudicis per a aquells que reproduïssin, plaguessin, distribuïssin o comunicuessin públicament, en la seva totalitat o en part, una obra literària, artística o científica, o la seva transformació, interpretació o execució artística fixada en qualsevol mena de suport o comunicada a través de qualsevol mitjà, sense la preceptiva autorització.

La publicació d'aquest llibre ha comptat amb el suport dels ajuts DILL2011 de la Generalitat de Catalunya

**Generalitat
de Catalunya**

Publicat per World Health Organization l'any 2009 amb el títol *Milestones in health promotion: statements from global conferences* © World Health Organization 2009

El director general de l'Organització Mundial de la Salut ha cedit els drets de traducció i publicació de l'edició en català a la Universitat de Girona, que és l'única responsable de l'edició en català.

Traducció: Montserrat Rius Esteve

Revisió de la traducció: Tradusling

Direcció de la col·lecció: Dolors Juvinyà Canal

© del text: World Health Organization

© de l'edició: Càtedra de Promoció de la Salut de la Universitat de Girona

© de l'edició: DOCUMENTA UNIVERSITARIA ®

www.documentauniversitaria.com

ISBN: 978-84-9984-133-5

D.L.: GI-1.564-2011

Impress a Catalunya

Girona, desembre de 2011

ÍNDIX

Presentació.....	11
La Carta d'Ottawa per a la promoció de la salut.....	13
I CONFERÈNCIA INTERNACIONAL SOBRE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT OTTAWA, 17-21 DE NOVEMBRE DEL 1986	
Promoció de la salut.....	15
Requisits previs per a la salut.....	16
Accions per a la promoció de la salut:	17
Avançant cap al futur.....	19
Crida a l'acció internacional	20
Recomanacions d'Adelaide sobre política pública saludable	21
II CONFERÈNCIA INTERNACIONAL SOBRE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT ADELAIDE, SUD D'AUSTRÀLIA, 5-9 D'ABRIL DEL 1988	
L'esperit d'Alma-Ata.....	23
Política pública saludable	24
Responsabilitat per a la salut	25
Àmbits d'actuació	26
Desenvolupar noves aliances de salut.....	29
Compromís envers la salut pública global	29
Reptes futurs	29
Declaració de Sundsvall sobre ambients favorables a la salut.....	31
III CONFERÈNCIA INTERNACIONAL SOBRE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT SUNDSVALL, SUÈCIA, 9-15 DE JUNY DEL 1991	
Una crida a l'acció.....	34
Dimensions de l'acció en els ambients favorables a la salut	35
Propostes per actuar.....	36
Es pot fer: reforçant l'actuació social	37
La perspectiva global	38
Aconseguir una responsabilitat global	38

Declaració de Jakarta sobre el lideratge de la promoció de la salut en el segle XXI..... 41

LA IV CONFERÈNCIA INTERNACIONAL SOBRE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT: NOUS ACTORS PER A UNA NOVA ERA – EL LIDERATGE DE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT EN EL SEGLE XXI, JAKARTA, INDONÈSIA, 21-25 DE JULIOL DEL 1997

La promoció de la salut és una inversió clau.....	44
Factors determinants de la salut: nous reptes	44
La promoció de la salut crea una diferència	45
Calen noves respostes	46
Prioritats per a la promoció de la salut en el segle XXI:.....	46
Crida a l'acció	48

Comunicat ministerial de Mèxic per a la promoció de la salut: de les idees a l'acció 51

V CONFERÈNCIA GLOBAL SOBRE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT: SALVAR LES DIFERÈNCIES D'EQUITAT, CIUTAT DE MÈXIC, 5-9 DE JUNY DEL 2000

Comunicat.....	53
Accions	54
Països signants.....	55

La Carta de Bangkok per a la promoció de la salut en un món globalitzat..... 57

VI CONFERÈNCIA GLOBAL SOBRE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT: ELS DETERMINANTS DE LA SALUT EN RELACIÓ AMB LES POLÍTIQUES I ALIANCES PER A L'ACCIÓ SANITÀRIA, BANGKOK, 7-11 D'AGOST DEL 2005

Introducció.....	59
Fer front als factors que determinen la salut.....	60
Estratègies per a la promoció de la salut en un món globalitzat	61
Compromisos envers Health for All.....	62
Un compromís global per fer que això succeeixi.....	64

Annex 1	67
UN DOCUMENT DE CONSULTA SOBRE EL CONCEPTE I ELS PRINCIPIS DE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT, COPENHAGUEN, 9-13 DE JULIOL DEL 1984	
Antecedents.....	69
Introducció.....	69
Principis	70
Àmbits temàtics.....	71
Prioritats per al desenvolupament de polítiques en la promoció de la salut	72
Dilemes.....	74
Conclusions.....	75
 Annex 2.....	 77
EMBLEMA DE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT	
L'emblema de la promoció de la salut i les seves interpretacions en conferències successives.....	82

PRESENTACIÓ

La Càtedra de Promoció de la Salut és una unitat estructural de la Universitat de Girona i compta amb la col·laboració de Dipsalut —organisme de salut pública de la Diputació de Girona—. Té per objectiu donar visibilitat a les accions que promouen la salut, així com la formació i la recerca en promoció de la salut, tant en el marc nacional com internacional, creant un punt de trobada on les institucions, empreses i professionals —especialment de l'àmbit de la salut, però no de manera única— puguin fer explícites les seves necessitats de formació, recerca i difusió i, des de la universitat, proporcionar respostes i noves perspectives.

A nivell formatiu, la Càtedra de Promoció de la Salut centra la seva activitat en l'organització de cursos i jornades per ampliar i compartir coneixement, en l'organització de seminaris per aprofundir aspectes concrets de l'àmbit de la promoció de la salut; i, finalment, en l'organització de conferències amb participació d'experts nacionals i internacionals, per posar en comú les diferents tendències.

En el context d'integració en els principals eixos de recerca nacionals i internacionals, la Càtedra de Promoció de la Salut va fer donació del seu fons documental (<http://salut.udg.edu/>) a la biblioteca de la Universitat de Girona, publica periòdicament el butlletí electrònic bepSALUT i, finalment, va inaugurar el 2010 la línia de publicacions pròpies, editades tant en format paper com en format digital, en col·laboració amb l'editorial Documenta Universitaria.

Per col·laborar amb la difusió i transferència de coneixement la Càtedra facilita l'accés a la informació a través de la seva plana web on es difonen notícies, esdeveniments i activitats; tradueix i edita, al català i espanyol, publicacions d'interès per a professionals i estudiants; participa activament en projectes de recerca de l'àmbit de la promoció de la salut; organitza jornades de treball vinculades amb les diferents xarxes d'aquest àmbit, i col·labora amb la Unió Internacional de Promoció i Educació per a la Salut (UIPES), la Red Española de Universidades Saludables (REUS), el Consorcio Interamericano de Universidades y Centros de Formación de Personal en Educación para la Salud y Promoción de la Salud (CIUEPS), la Xarxa Catalana d'Universitats Saludables (US.CAT), i la Xarxa d'Hospitals i Serveis Promotors de la Salut (HPH).

En la traducció que presentem, *Fites en la promoció de la salut: les declaracions de les conferències mundials*, editada per la Organització Mundial de la Salut l'any 2009, es recull un exhaustiu recorregut pels esdeveniments internacionals més importants en la història de la promoció de la salut. Comença el novembre de 1986 a Ottawa a

la I Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut, i arriba fins la Carta de Bangkok en plena globalització el 2005.

- I Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut (Ottawa, 1986) – Carta d'Ottawa per a la promoció de la salut.
- II Conferència Internacional sobre Promoció de la Salut (Adelaide, 1988) – Recomanacions d'Adelaide sobre política pública saludable
- III Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut (Sundsvall, 1991) – Comunicat de Sundsvall sobre entorns de suport a la salut
- IV Conferència Internacional sobre Promoció de la Salut: nous actors per a una nova era – el lideratge de la promoció de la salut en el segle XXI (Jakarta, 1997) – Declaració de Jakarta sobre el lideratge de la promoció de la salut al segle XXI
- V Conferència Global sobre la promoció de la Salut: salvar les diferències d'equitat (Mèxic, 2000) – Comunicat ministerial de Mèxic per a la promoció de la salut: de les idees a l'acció.
- VI Conferència Global sobre la Promoció de la Salut (Bangkok, 2005) – La Carta de Bangkok per a la promoció de la salut en un món globalitzat.

Tot i que el llibre recull les conferències i els corresponents documents resultants fins el 2005 hi ha hagut continuïtat. El 2009 es va celebrar a Nairobi la conferència número set, sota el títol *Promoció de la Salut i Desenvolupament, Tancant la Bretxa d'implementació*; i pel 2013 a Hèlsinki està prevista la VIII Conferència Global en Promoció de la Salut.

Amb la traducció d'aquesta publicació des de la Càtedra de Promoció de la Salut volem acostar les aportacions de les conferències internacionals en promoció de la salut al lector o lectora, esperant que se situï en el Moviment Global de Promoció de la Salut.

Dolors Juvinyà i Canal
Directora de la Càtedra de Promoció de la Salut

LA CARTA D'OTTAWA PER A LA
PROMOCIÓ DE LA SALUT

I Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut
Ottawa, 17-21 de novembre del 1986

En la I Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut, que se celebra a Ottawa el 21 de novembre del 1986, es presenta aquesta carta amb la finalitat d'actuar per assolir els objectius de Health for All de cara a l'any 2000 i posteriors.

Aquesta conferència era sobretot una resposta a les expectatives creixents per aconseguir un nou moviment per a la salut pública al món. Les converses se centraven en les necessitats existents en els països industrialitzats, però també tenien en compte les inquietuds similars que hi ha en totes les altres regions. La conferència incloïa l'evolució que es va produir mitjançant la Declaració d'Alma-Ata sobre l'atenció sanitària primària, el document dels objectius de Health for All de l'Organització Mundial de la Salut i el recent debat de l'Assemblea Mundial de la Salut sobre l'acció intersectorial per a la salut.

Promoció de la salut

La promoció de la salut és el procés de fer que les persones augmentin el control que tenen sobre la seva salut i la millorin. Perquè una persona o un grup assolixi un estat de benestar físic, mental i social complet, ha de poder identificar quines són les seves aspiracions i dur-les a terme, cobrir les seves necessitats i canviar o adaptar-se a l'entorn. Així doncs, es considera la salut com un recurs per a la vida diària, no com l'objectiu de viure. La salut és un

concepte positiu que emfatitza els recursos socials i personals, així com les capacitats físiques. Per tant, la promoció de la salut no només és responsabilitat del sector sanitari, sinó que va més enllà dels estils de vida que són saludables per al benestar.

Requisits previs per a la salut

Les condicions i recursos fonamentals per a la salut són:

- La pau
- L'habitatge
- L'educació
- L'alimentació
- Els ingressos
- Un ecosistema estable
- Recursos sostenibles
- Justícia social i equitat

La millora de la salut requereix que aquests requisits previs i bàsics tinguin una base segura.

Promoure

Una bona salut és un recurs primordial per al desenvolupament social, econòmic i personal, i una dimensió important de la qualitat de vida. Els factors polítics, econòmics, socials, mediambientals, comportamentals i biològics, tots ells poden afavorir o afectar la salut. L'objectiu d'actuar per a la promoció de la salut consisteix a fer que totes aquestes condicions resultin favorables mitjançant la defensa de la salut.

Dotar

La promoció de la salut es concentra en aconseguir l'equitat en la salut. L'objectiu de l'actuació per a la promoció de la salut consisteix a reduir les diferències en els àmbits de salut actuals i a garantir una igualtat d'oportunitats i recursos que permetin a tothom assolir el seu màxim potencial de salut. Això inclou una base segura en un entorn de suport, accés a la informació, capacitats i oportunitats a la vida per fer eleccions sanes. Les persones no poden assolir el seu potencial de salut màxim, si no poden controlar aquelles coses que condicionen la seva salut; i això s'aplica tant a les dones com als homes.

Intervenir

El sector sanitari tot sol no pot garantir els requisits previs i les perspectives per a la salut. I, el que és més important, la promoció de la salut requereix una acció coordinada per part de tots els actors implicats: governs, sectors sanitaris i altres sectors socials i econòmics, organitzacions no governamentals i de voluntariat, autoritats locals, indústries i mitjans de comunicació. Sigui quina sigui l'etapa de la vida, les persones estan implicades com a individus, famílies i comunitats. Els grups socials i de professionals, i el personal sanitari tenen una responsabilitat primordial en fer de mediadors entre els diversos interessos de la societat per aconseguir la salut.

Les estratègies i els programes de promoció de la salut s'haurien d'adaptar a les necessitats locals i a les possibilitats que tenen els països i les regions individualment de tenir en compte els diferents sistemes socials, culturals i econòmics.

Accions per a la promoció de la salut:

Crear una política pública saludable

La promoció de la salut va més enllà de l'atenció sanitària; posa la salut a l'agenda de tots els dirigents de tots els sectors i en tots els àmbits, fent que siguin conscients de les conseqüències que les seves decisions tenen per a la salut i que acceptin les seves responsabilitats pel que fa a la salut.

La política de la promoció de la salut combina enfocaments que són diversos, però, alhora, complementaris, entre els quals s'inclouen la legislació, les mesures fiscals, els impostos i el canvi organitzatiu. És l'acció coordinada la que porta a la salut; són els ingressos i les polítiques socials els que fomenten una equitat més gran. L'acció conjunta contribueix a garantir uns béns i serveis més segurs i saludables, uns serveis públics més saludables i uns entorns més nets i dels quals se'n pugui gaudir més.

La política de la promoció de la salut requereix que s'identifiquin quins són els obstacles per a l'adopció de polítiques públiques saludables en sectors no sanitaris, i les maneres d'eliminar-los. L'objectiu ha de consistir a fer que l'elecció més saludable també sigui la més fàcil per als dirigents.

Crear entorns de suport

Les nostres societats són complexes i estan relacionades entre si. La salut no pot estar separada d'altres objectius. Els vincles inextricables que hi ha entre les persones i el seu entorn constitueixen la base per a un enfocament socioecològic per a la salut. El principi directriu general tant per al món com per a les

nacions, regions i comunitats, és la necessitat d'estimular el manteniment recíproc; és a dir, ocupar-se els uns dels altres de les nostres comunitats i del nostre entorn natural. S'ha d'emfatitzar la conservació dels recursos naturals a tot el món com una responsabilitat global.

Els models canviants de vida, treball i lleure tenen un impacte significatiu en la salut. El treball i el lleure haurien de ser una font de salut per a les persones. La manera en què la societat organitza el treball hauria d'ajudar a crear una societat més saludable. La promoció de la salut genera condicions de vida i de treball que són segures, estimulants, satisfactòries i agradables.

L'avaluació sistemàtica de l'impacte que té en la salut un entorn ràpidament canviant (especialment en els àmbits de la tecnologia, el treball, la producció d'energia i l'urbanisme) és essencial i ha d'anar seguida de l'acció per garantir uns beneficis positius per a la salut del públic. En tota estratègia de promoció de la salut s'ha d'incloure la protecció dels entorns naturals i construïts, i la conservació dels recursos naturals.

Reforçar l'acció comunitària

La promoció de la salut treballa mitjançant l'acció concreta i efectiva de les comunitats per establir prioritats, prendre decisions, planificar estratègies i aplicar-les per aconseguir una millor salut. En el centre d'aquest procés hi ha el fet de donar poder a les comunitats, és a dir, que tinguin la propietat i el control dels seus propis esforços i destins.

El desenvolupament de les comunitats utilitza els recursos humans i materials que hi ha a la comunitat per reforçar l'autoajut i el recolzament social, i per desenvolupar sistemes que siguin flexibles per reforçar la participació pública en les qüestions sanitàries i la seva direcció. Això requereix un accés complet i continu a la informació i a les oportunitats d'aprenentatge de la salut, així com un recolzament en finançament.

Desenvolupar aptituds personals

La promoció de la salut fomenta el desenvolupament personal i social proporcionant informació i educació per a la salut, i millorant les capacitats vitals. D'aquesta manera augmenten les opcions de les quals disposen les persones per controlar millor la seva salut i els seus entorns, així com per fer eleccions que portin cap a la salut.

És fonamental que les persones tinguin la possibilitat d'aprendre, al llarg de la vida, a preparar-se a si mateixes per a tots els estadis i a fer front a malalties i lesions cròniques. Això s'ha de facilitar a l'escola, a casa, al treball i a les comunitats. S'ha d'actuar mitjançant les entitats educatives, professionals, comercials i de voluntariat, així com dins de les mateixes institucions.

Reorientar els serveis sanitaris

La responsabilitat per a la promoció de la salut en els serveis sanitaris està compartida entre els individus, els grups de comunitats, els professionals de la salut, les institucions de serveis sanitaris i els governs.

Han de treballar conjuntament per aconseguir un sistema d'atenció sanitària que contribueixi a tenir l'objectiu d'assolir la salut. El paper del sector sanitari s'ha de moure cada vegada més cap a la direcció de la promoció de la salut, més enllà de la seva responsabilitat de proporcionar serveis clínics i curatius. Els serveis sanitaris han d'abraçar un mandat més ampli, que sigui sensible a les necessitats culturals i les respecti. Aquest mandat hauria de recolzar les necessitats que tenen els individus i les comunitats d'una vida més saludable, i obrir canals entre el sector sanitari i els components ambientals, socials, polítics, econòmics i físics que siguin més amplis.

La reorientació dels serveis sanitaris també ha de posar més atenció a la recerca sanitària, així com als canvis en l'educació i formació professional; la qual cosa ha de portar a un canvi d'actitud i a l'organització dels serveis sanitaris perquè es torni a concentrar en les necessitats totals de l'individu com a persona completa.

Avançant cap al futur

Les persones creen i viuen la salut dins l'estructura de la seva vida quotidiana, en la qual aprenen, treballen, juguen i estimen. La salut es crea tenint cura de si mateix i dels altres, essent capaç de prendre decisions i de controlar les circumstàncies de la pròpia vida, i garantint que la societat en la qual un viu creï les condicions que permetin que tots els seus membres aconseguixin tenir salut.

La cura, l'holisme i l'ecologia són qüestions fonamentals per desenvolupar estratègies per a la promoció de la salut. Per tant, aquells qui hi estiguin implicats haurien d'escollir com a principi directiu el fet que, en cada fase de planificació, aplicació i avaluació de les activitats de promoció de la salut, les dones i els homes haurien de ser socis igualitaris.

Compromís envers la promoció de la salut

Els participants d'aquesta conferència prometen:

- Traslladar-se a l'àmbit de la política pública saludable i defensar un clar compromís polític per a la salut i l'equitat en tots els sectors.
- Contrarestar les pressions envers els productes perjudicials, la disminució dels recursos, les condicions i els entorns de vida insans i la

mala nutrició; i centrar la seva atenció en les qüestions de salut pública, com són la contaminació, els riscos laborals, l'habitatge i els sous.

- Respondre a les diferències sanitàries que hi ha entre les societats i fer front a les desigualtats en salut produïdes per les normes i pràctiques d'aquestes societats.
- Reconèixer les persones com la principal font de salut; recolzar-les i possibilitar que es puguin mantenir saludables a si mateixes, a les seves famílies i als seus amics amb els mitjans financers i d'altres; i acceptar la comunitat com la veu fonamental pel que fa a la seva salut, condicions de vida i benestar.
- Reorientar els serveis sanitaris i els seus recursos envers la promoció de la salut; i compartir el poder amb altres sectors, altres disciplines i, el que és més important, amb les persones en si mateixes.
- Reconèixer la salut i el seu manteniment com una inversió i un repte social principal; i ocupar-se de la qüestió ecològica en general de les nostres formes de vida.

La conferència anima a totes les persones implicades a unir-se als seus membres en el seu compromís envers una aliança més forta de la salut pública.

Crida a l'acció internacional

La conferència crida l'Organització Mundial de la Salut i altres organitzacions internacionals a defensar la promoció de la salut en tots els fòrums on sigui apropiat i a recolzar els països en la creació d'estratègies i programes per a la promoció de la salut.

La conferència està fermament convençuda del fet que si les persones en tots els àmbits de la vida, les organitzacions no governamentals i de voluntariat, els governs, l'Organització Mundial de la Salut i totes les altres entitats implicades uneixen les forces per introduir estratègies per a la promoció de la salut, que estiguin en línia amb els valors morals i socials que constitueixen la base d'aquesta carta, Health for All l'any 2000 serà una realitat.

*Carta adoptada en una conferència internacional sobre la promoció de la salut, «El moviment cap a una nova salut pública», 17-21 de novembre del 1986, Ottawa, Ontàrio, Canada.**

* Copatrocinada per la Canadian Public Health Association, Health and Welfare Canada i l'Organització Mundial de la Salut.

RECOMANACIONS D'ADELAIDE SOBRE
POLÍTICA PÚBLICA SALUDABLE

II Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut
Adelaide, sud d'Austràlia, 5-9 d'abril del 1988

L'adopció de la Declaració d'Alma-Ata fa una dècada va ser una fita primordial del moviment Health for All, que va promoure l'Assemblea Mundial de la Salut el 1977. Aquesta declaració, que es basa en el reconeixement de la salut com un objectiu social fonamental, va determinar una nova direcció per a la política pública, posant com a base l'èmfasi en la implicació de les persones, la cooperació entre els sectors de la societat i l'atenció sanitària primària.

L'esperit d'Alma-Ata

L'esperit d'Alma-Ata es va transferir a la carta per a la promoció de la salut, que es va adoptar a Ottawa el 1986. Aquesta carta va estipular el repte d'avançar cap a la nova salut pública reafirmant la justícia i la igualtat socials com a requisits previs per a la salut, i la defensa i la mediació com els processos per aconseguir-les.

La carta identificava cinc àmbits d'actuació per a la promoció de la salut:

- Construir una política pública saludable.
- Crear entorns de suport.
- Desenvolupar aptituds personals.

- Reforçar l'actuació de la comunitat.
- Reorientar els serveis sanitaris.

Aquestes accions són interdependents, però la política pública saludable determina l'entorn que fa que les altres quatre resultin possibles.

La Conferència d'Adelaide sobre política pública saludable seguia la direcció estipulada a Alma-Ata i a Ottawa, i afegia el seu impuls. Dos-cents vint participants de quaranta-dos països van compartir experiències relacionades amb la formulació i aplicació de la política pública saludable. Les estratègies recomanades següents per a una actuació de la política pública saludable reflecteixen el consens que es va assolir a la conferència.

Política pública saludable

La política pública saludable es caracteritza per un interès explícit per a la salut i l'equitat en tots els àmbits de la política i per una responsabilitat envers l'impacte de la salut. L'objectiu principal de la política pública saludable és crear un entorn de suport que permeti a les persones dur una vida saludable. Una política així fa que els ciutadans puguin decidir sobre qüestions de salut o que els resulti més fàcil fer-ho. Tanmateix, augmenta la salut dels entorns socials i físics. Amb l'objectiu d'assolir una política pública saludable, els sectors governamentals relacionats amb l'agricultura, el comerç, l'educació, la indústria i les comunicacions han de considerar la salut com un factor fonamental, quan es formula una política. Aquests sectors haurien d'ésser responsables de les conseqüències sanitàries de les seves decisions polítiques, i haurien de posar tanta atenció a la salut com als aspectes econòmics.

El valor de la salut

La salut és tant un dret humà fonamental com una inversió social sòlida. Els governs han d'invertir recursos en la política pública saludable i en la promoció de la salut a fi i efecte d'augmentar la posició dels seus ciutadans. Un principi bàsic de justícia social consisteix a garantir que les persones tinguin accés a allò que és fonamental per a una vida saludable i satisfactòria; alhora que també fa incrementar la productivitat de la societat en general, tant en termes socials com econòmics. A curt termini, una política pública saludable produirà beneficis econòmics a llarg termini, tal com es mostra en els estudis de casos que s'han presentat en aquesta conferència. S'han de fer nous esforços per vincular la política econòmica, social i sanitària amb una actuació integrada.

Equitat, accés i desenvolupament

Les desigualtats en la salut tenen l'arrel en les desigualtats de la societat. Per acabar amb les diferències sanitàries que hi ha entre les persones amb desavantatges socials i educatius i les persones amb més avantatges, es necessita una política que millori l'accés a béns i serveis que millorin la salut, i cal crear entorns de suport. Una política d'aquesta mena assignaria una alta prioritat als grups sense privilegis i vulnerables. A més a més, una política pública saludable reconeix la cultura única de persones indígenes, minories ètniques i immigrants. L'accés igualitari als serveis sanitaris, sobretot a l'atenció sanitària de la comunitat, és un aspecte vital de la igualtat en la salut.

Com a conseqüència dels ràpids canvis estructurals causats per les tecnologies emergents poden sorgir noves desigualtats en la salut. El primer objectiu de la regió europea de l'Organització Mundial de la Salut per avançar cap a Health for All és que:

«L'any 2000, les diferències reals pel que fa a la situació de la salut entre els països i els grups dins dels països s'hauria de reduir almenys un 25%, millorant el nivell de salut de les nacions i grups desfavorits».

Tenint en compte les grans diferències sanitàries que hi ha entre els països, les quals ha examinat aquesta conferència, els països desenvolupats tenen l'obligació de garantir el fet que les seves pròpies polítiques tinguin un impacte sanitari positiu en les nacions en desenvolupament. La conferència recomana que tots els països desenvolupin polítiques públiques saludables que s'ocupin explícitament d'aquesta qüestió.

Responsabilitat per a la salut

Les recomanacions d'aquesta conferència només tindran ressò si els governs actuen en l'àmbit nacional, regional i local. El desenvolupament d'una política pública saludable és tan important en els àmbits locals de govern com ho és en l'àmbit nacional. Els governs haurien d'estipular objectius sanitaris explícits que emfatitzin la promoció de la salut.

La responsabilitat pública per a la salut és un nutrient fonamental per al creixement de la política pública saludable. Els governs i tots els altres controladors de recursos són responsables, en última instància, davant del seu públic, de les conseqüències de les seves polítiques o manca de polítiques. Un compromís envers una política pública saludable significa que els governs han de calcular i informar sobre l'impacte de les seves polítiques en un llenguatge que puguin entendre tots els grups de la societat. L'actuació de la comunitat és central per fomentar una política pública saludable. Tenint en compte l'educació

i l'alfabetització, s'han de fer esforços especials que es veuen especialment afectats per la política en qüestió.

La conferència recalca la necessitat d'avaluar l'impacte de la política. S'han de desenvolupar sistemes d'informació sanitària que recolzin aquest procés; la qual cosa animarà a prendre decisions amb informació pel que fa a la futura assignació dels recursos per aplicar una política pública saludable.

Més enllà de l'atenció sanitària

La política pública saludable respon als reptes que té la salut i que vénen determinats per un món cada vegada més dinàmic i tecnològicament canviant, amb les seves complexes interaccions ecològiques i interdependències internacionals creixents. Moltes de les conseqüències sanitàries d'aquests canvis no es poden resoldre amb l'atenció sanitària actual ni la prevista. És fonamental que es facin esforços per promoure la salut, i això requereix un enfocament integrat envers el desenvolupament social i econòmic, el qual tornarà a restablir els vincles entre la salut i la reforma social, que les polítiques de l'Organització Mundial de la Salut de la dècada anterior han esmentat com un principi bàsic.

Socis en el procés de la política

El govern juga un paper important en la salut, però aquesta també està fortament influenciada pels interessos corporatius i empresarials, les entitats no governamentals i les organitzacions de les comunitats. S'hauria d'estimular el seu potencial per preservar i promoure la salut de les persones. Els sindicats, el comerç i la indústria, les associacions acadèmiques i els líders religiosos tenen moltes oportunitats per actuar en l'interès de la salut de tota la comunitat. S'han de forjar noves aliances que proporcionin l'ímpetu per actuar per a la salut.

Àmbits d'actuació

La conferència va identificar quatre àmbits clau com a prioritats per a la política pública saludable i en els quals s'hauria d'actuar immediatament:

Donar suport a la salut de les dones

Les dones són les principals promotores de la salut a tot el món, i la majoria de la seva feina es duu a terme gratuïtament o per un sou mínim. Les xarxes i organitzacions de dones constitueixen models per al procés d'organització, planificació i aplicació de la promoció de la salut. Les xarxes de dones haurien d'estar més reconegudes i recolzades per part dels dirigents i les institucions; altrament, aquesta inversió de la mà d'obra de les dones fa augmentar la

desigualtat. Perquè les dones puguin participar de manera eficaç en la promoció de la salut han de tenir accés a la informació, xarxes i fonts. Totes les dones, especialment les que pertanyen a grups ètnics, indígenes o minoritaris, tenen dret a l'autodeterminació de la seva salut, i haurien de ser socis absoluts en la formulació de la política pública saludable per garantir la seva rellevància cultural.

Aquesta conferència proposa que els països comencin a desenvolupar una política nacional pública saludable per a les dones, en la qual les agendes de salut de les pròpies dones siguin el punt central i en la qual s'inclouin propostes per a:

- La distribució igualitària de la tasca d'atenció que es porta a terme a la societat
- Les pràctiques per al part, basades en les preferències i necessitats de les dones
- Els mecanismes d'ajut per a les tasques d'atenció, com és l'ajut a les mares amb infants, la baixa per maternitat i la baixa per atenció sanitària a persones dependents

Alimentació i nutrició

L'eliminació de la fam i la malnutrició és un objectiu fonamental de la política pública saludable, la qual hauria de garantir l'accés universal a les quantitats adequades d'aliments saludables de maneres que fossin acceptables culturalment. Les polítiques d'alimentació i nutrició han d'integrar mètodes de producció i distribució d'aliments, tant públics com privats, per aconseguir preus equitatius. Una política alimentària i de nutrició que integri factors agrícoles, econòmics i mediambientals per garantir un impacte positiu en la salut en l'àmbit nacional i internacional hauria d'ésser una prioritat per a tots els governs. El primer nivell d'una política d'aquest tipus consistiria en determinar quins serien els objectius de la nutrició i la dieta. El sistema impositiu i les subvencions haurien de discriminar a favor d'un accés fàcil per a tothom a una alimentació saludable i a una millor dieta.

La conferència recomana que els governs actuïn immediatament i directament en tots els àmbits i que utilitzin el seu poder adquisitiu en el mercat alimentari per garantir que el subministrament d'aliments sota un control específic (com la restauració als hospitals, escoles, centres de dia, serveis de benestar i llocs de treball) proporcioni als consumidors un fàcil accés a una alimentació nutritiva.

Tabac i alcohol

L'ús de tabac i l'abús d'alcohol són dos riscos principals per a la salut, els quals mereixen una actuació immediata mitjançant el desenvolupament de polítiques

públiques saludables. El tabac no tan sols perjudica la salut del fumador, sinó que les conseqüències sanitàries de fumar passivament, sobretot en els infants, es reconeixen ara més clarament que no pas en el passat. L'alcohol contribueix a crear discòrdia social i traumes físics i socials. A més a més, les greus conseqüències ecològiques de l'ús del tabac en conreus comercials en economies empobrides ha contribuït a les actuals crisis mundials en la producció i distribució d'aliments.

La producció i comercialització de tabac i alcohol són activitats altament rendibles, sobretot per als governs, mitjançant els impostos. Sovint, els governs consideren que les conseqüències econòmiques de reduir la producció i el consum de tabac i alcohol alterant la política resultaria un preu massa car per pagar, tenint en compte els guanys que comporta.

Aquesta conferència fa una crida a tots els governs perquè considerin quin és el preu que estan pagant pel que fa a la pèrdua de potencial humà quan indueixen a la pèrdua de vides i a les malalties que provoca l'abús del tabac i l'alcohol. Els governs s'haurien de comprometre amb el desenvolupament de la política pública saludable estipulant objectius en l'àmbit nacional per reduir la plantació de tabac i la producció, comercialització i consum d'alcohol de manera significativa per a l'any 2000.

Crear entorns de suport

Moltes persones viuen i treballen en condicions que representen un risc per a la seva salut i estan exposades a productes potencialment de risc. Sovint, aquests problemes van més enllà de les fronteres nacionals.

La gestió mediambiental ha de protegir la salut humana dels efectes adversos directament i indirectament de factors biològics, químics i físics, i hauria de reconèixer que les dones i homes formen part d'un ecosistema complex. Els recursos naturals, que són extremadament diversos però limitats, i que enriqueixen la vida, són fonamentals per a la raça humana. Només es poden assolir polítiques que promoguin la salut en un entorn que conservi els recursos mitjançant estratègies ecològiques globals, regionals i locals.

Es necessita un compromís en tots els àmbits. Cal fer esforços intersectorials coordinats per garantir que els aspectes relacionats amb la salut es considerin com a requisits previs per al desenvolupament industrial i agrícola. A escala internacional, l'Organització Mundial de la Salut juga un paper primordial per aconseguir l'acceptació d'aquests principis i hauria de recolzar el concepte de desenvolupament sostenible.

Aquesta conferència advoca pel fet que, com a prioritat, es combini la salut pública i els moviments ecològics per desenvolupar estratègies per aconseguir un desenvolupament socioeconòmic i la conservació dels recursos limitats del nostre planeta.

Desenvolupar noves aliances de salut

El compromís per a una política pública saludable requereix un enfocament que emfatitzi la consulta i la negociació. La política pública saludable necessita defensors forts que posin la salut entre els primers punts de l'agenda dels polítics; la qual cosa significa fomentar el treball dels grups de defensa i ajudar els mitjans de comunicació a interpretar aspectes complicats de polítiques.

Les institucions educatives han de respondre a les necessitats emergents de la nova salut pública tornant a orientar els currículums actuals perquè incloguin les capacitats de mediació, defensa i capacitació. Cal que hi hagi un canvi de poder que vagi del control al suport tècnic en el desenvolupament de polítiques. A més a més, també es necessiten fòrums per intercanviar experiències en l'àmbit local, nacional i internacional.

La conferència recomana que les entitats locals, nacionals i internacionals:

- Creïn centres d'informació per promoure les bones pràctiques per al desenvolupament de la política pública saludable.
- Desenvolupin xarxes d'investigadors, personal de formació i directores de programes per ajudar a analitzar i aplicar la política pública saludable.

Compromís envers la salut pública global

Els requisits previs per al desenvolupament sanitari i social són la pau i la justícia social, una alimentació nutritiva i aigua neta, educació i habitatge decent, tenir un paper que sigui útil a la societat i uns ingressos adequats, la conservació dels recursos i la protecció de l'ecosistema. La visió d'una política pública saludable és la consecució d'aquestes condicions fonamentals per a una vida saludable. L'assoliment d'una salut global es basa en el reconeixement i l'acceptació de la interdependència tant a dins dels països com entre ells. El compromís envers una salut pública global depèn del fet que es trobin mitjans sòlids de cooperació internacional per actuar en els temes que creuen les fronteres nacionals.

Reptes futurs

1. Garantir una distribució equitativa dels recursos fins i tot en circumstàncies econòmiques adverses és un repte per a totes les nacions.

2. Només s'aconseguirà Health for All si la creació i la preservació de condicions de vida i de treball saludables esdevé un punt d'interès central en totes les decisions de polítiques públiques. El treball en totes les seves dimensions (treball d'atenció, oportunitats de treball, qualitat de vida laboral...) afecta immensament la salut i la felicitat de les persones. Cal explorar l'impacte que té el treball en les necessitats de salut i d'equitat.
3. El repte més fonamental per a les nacions des del punt de vista individual i les agències des de l'internacional per aconseguir una política pública saludable consisteix a estimular la col·laboració (o desenvolupar associacions) per a la pau, els drets humans i la justícia social, l'ecologia i el desenvolupament sostenible en tot el planeta.
4. A la majoria dels països, la salut és la responsabilitat d'entitats que estan a nivells polítics diferents. Per a la consecució d'una salut millor és desitjable trobar noves formes de col·laboració a dins d'aquests nivells i entre ells.
5. La política pública saludable ha de garantir que els avenços en tecnologia per a l'atenció sanitària ajudin, més que no pas dificultin, el procés d'aconseguir millores en l'equitat.

La conferència recomana fortament que l'Organització Mundial de la Salut continuï desenvolupant dinàmicament la promoció de la salut mitjançant les cinc estratègies que es descriuen a la Carta d'Ottawa. Cal que l'Organització Mundial de la Salut expandeixi urgentment aquesta iniciativa per a totes les seves regions com una part integrada de la seva feina. El punt central d'aquest procés és l'ajut als països en desenvolupament.

Renovació del compromís

En l'interès de la salut global, els participants en la Conferència d'Adelaide insten totes les persones implicades a reafirmar el compromís envers una forta aliança per a la salut pública que reclamava la Carta d'Ottawa.

*Extracte de l'informe de la II Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut, «Política pública saludable», 5-9 d'abril del 1988, Adelaide, sud d'Austràlia.**

* Copatrocinat pel Department of Community Services & Health, Canberra, Austràlia, i l'oficina regional de l'Organització Mundial de la Salut per a Europa, Copenhaguen, Dinamarca.

DECLARACIÓ DE SUNDSVALL SOBRE
AMBIENTS FAVORABLES A LA SALUT

III Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut
Sundsvall, Suècia, 9-15 de juny del 1991

La III Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut: ambients favorables a la salut (la Conferència de Sundsvall) encaixa en una sèrie d'esdeveniments que van començar amb el compromís de l'OMS amb els objectius de Health for All (1977). A continuació, es va organitzar la Conferència Internacional sobre Atenció Primària de Salut de l'UNICEF/OMS, a Alma-Ata (1978), i la I Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut als països industrialitzats (Ottawa, 1986). Les trobades següents sobre política pública saludable (Adelaide, 1988) i una crida a l'acció: la promoció de la salut en els països en vies de desenvolupament (Ginebra, 1989) han continuat aclarint la importància i el significat que té la promoció de la salut. Paral·lelament a aquests progressos en l'àmbit de la salut, l'interès públic pel que fa a les amenaces al medi ambient global ha augmentat enormement; la qual cosa va expressar clarament la Comissió Mundial per al Medi Ambient i el Desenvolupament en el seu informe «El nostre futur comú», que proporcionava una nova manera d'entendre fins a quin punt resultava imperatiu el desenvolupament sostenible.

La III Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut: ambients favorables a la salut (que va ser la primera conferència global sobre la promoció de la salut, amb participants de 81 països) fa una crida a persones de totes les parts del món perquè es comprometin activament a crear entorns que recolzin més la salut. La conferència, que examinava les qüestions mediambientals i de

salut actuals conjuntament, destaca que milions de persones estan vivint en una pobresa i privacions extremes, en un entorn cada vegada més degradat que amenaça la seva salut, la qual cosa fa que l'objectiu de Health for All l'any 2000 sigui extremadament difícil d'aconseguir. La manera d'avançar seria fer que l'entorn (l'entorn físic, l'entorn social i econòmic, i l'entorn polític) fomentés la salut, en lloc de malmetre-la.

La Conferència de Sundsvall va identificar diversos exemples i enfocaments per crear entorn de suport que poden utilitzar els polítics, dirigents i activistes de comunitats dels sectors sanitari i mediambiental. La conferència reconeixia que tots tenim un paper en la creació d'ambients favorables a la salut.

Una crida a l'acció

Aquesta crida a l'acció va adreçada als polítics i dirigents de tots els sectors rellevants i de tots els àmbits. S'anima els defensors i activistes en favor de la salut, el medi ambient i la justícia social a crear una àmplia aliança envers l'objectiu comú de Health for All. Nosaltres, els participants en la conferència, ens comprometem a transmetre aquest missatge a les nostres comunitats, països i governs per començar a actuar. També exhortem a les organitzacions del sistema de les Nacions Unides a reforçar la seva cooperació i a desafiar-se entre si en el fet de comprometre's veritablement amb el desenvolupament sostenible i l'equitat.

Un entorn de suport és absolutament important per a la salut. Ambdós són interdependents i inseparables. Animem al fet que aconseguir-los tots dos esdevingui l'objectiu central en el conjunt de prioritats per al desenvolupament, i que se'ls doni preferència en la resolució d'interessos que competeixen en la gestió quotidiana de les polítiques governamentals.

Les desigualtats es reflecteixen en les diferències creixents que hi ha en salut tant a dins de les nostres nacions com entre països rics i pobres. Això és inacceptable. Cal actuar urgentment per aconseguir la justícia social en salut. Milions de persones estan vivint en una pobresa i privacions extremes en un entorn cada vegada més degradat, tant a les zones rurals com a les urbanes. Una quantitat imprevista i alarmant de persones pateixen les tràgiques conseqüències que els conflictes armats representen per a la salut i el benestar. El ràpid augment de la població representa una gran amenaça per al desenvolupament sostenible. Les persones han de sobreviure sense aigua neta, una alimentació adequada, habitatge o serveis sanitaris.

La pobresa frustra les ambicions de les persones i els seus somnis de construir un futur millor, mentre que l'accés limitat a les estructures polítiques socava la base per a l'autodeterminació. Per a molts, l'educació resulta inabastable o

insuficient; o, en les seves formes actuals, no els capacita ni els atorga poder sobre la seva pròpia vida. Milions de nens no tenen accés a l'educació bàsica i tenen poques esperances de tenir un futur millor. Les dones, que constitueixen la majoria de la població mundial, encara estan oprimides. Se les explota sexualment i pateixen discriminació en el mercat laboral i en molts altres àmbits, la qual cosa evita que puguin actuar plenament per crear entorns de suport.

Més de mil milions de persones a tot el món tenen un accés inadequat a l'atenció sanitària fonamental. Indubtablement, cal reforçar els sistemes d'atenció sanitària. La solució a aquests problemes massius radica en l'acció social per a la salut i els recursos, i en la creativitat dels individus i de les seves comunitats. Perquè aquest potencial s'alliberi, cal que es produeixi un canvi fonamental en la manera en la qual contemplem la nostra salut i el nostre entorn, i un compromís polític fort i clar envers les polítiques mediambientals i de salut que siguin sostenibles. Les solucions van més enllà del sistema sanitari tradicional.

Les iniciatives han de venir de tots els sectors que poden contribuir a crear entorns que recolzin la salut, i cal que les apliquin les persones a les comunitats locals, el govern i les organitzacions no governamentals en l'àmbit nacional i les organitzacions internacionals en l'àmbit global. L'acció implicarà sobretot sectors com: l'educació, el transport, l'habitatge i el desenvolupament urbà, la producció industrial i l'agricultura.

Dimensions de l'acció en els ambients favorables a la salut

En un context sanitari, el terme d'entorns de suport es refereix tant a l'aspecte físic com al social dels nostres voltants; i engloba el lloc on viuen les persones, la seva comunitat local, la casa, el lloc on treballen i juguen. També abasta l'estructura que determina l'accés als recursos per viure i les oportunitats per tenir poder sobre la pròpia vida. Així doncs, l'acció per crear entorns de suport té diverses dimensions: física, social, espiritual, econòmica i política. Cadascuna d'aquestes dimensions està inextricablement lligada a les altres en una interacció dinàmica. Cal coordinar l'acció en l'àmbit local, regional, nacional i global per obtenir solucions que siguin veritablement sostenibles.

La conferència va destacar quatre aspectes dels entorns de suport:

- La dimensió social, la qual inclou les formes en què les normes, costums i processos socials afecten la salut. En algunes societats, les relacions socials tradicionals estan canviant d'una manera que amenaça la salut; per exemple, augmentant l'aïllament social, privant la vida

d'una coherència i un objectiu que siguin significatius, o bé desafiant els valors tradicionals i l'herència cultural.

- La dimensió política, la qual requereix que els governs garanteixin la participació democràtica en la presa de decisions i la descentralització de responsabilitats i recursos. També cal que hi hagi un compromís envers els drets humans i la pau, i un desplaçament dels recursos de la cursa armamentística.
- La dimensió econòmica, la qual requereix que es produeixi una nova canalització dels recursos per assolir els objectius de Health for All i un desenvolupament sostenible, incloent-hi la transferència de tecnologia segura i fiable.
- La necessitat de reconèixer i d'utilitzar les capacitats i coneixements de les dones en tots els sectors (incloent-hi la política i l'economia), a fi i efecte de desenvolupar una infraestructura més positiva per a entorns de suport. La càrrega de treball de les dones l'haurien de reconèixer i compartir homes i dones. Cal que les organitzacions de dones basades en la comunitat tinguin més veu en el desenvolupament de polítiques i estructures de promoció de la salut.

Propostes per actuar

La Conferència de Sundsvall creu que les propostes per aplicar les estratègies de Health for All han de reflectir dos principis bàsics:

1. L'equitat ha d'ésser una prioritat bàsica per crear entorns que recolzin la salut, alliberant energia i poder creatiu incloent tots els éssers humans en aquest esforç únic. Cal que totes les polítiques, l'objectiu de les quals és aconseguir un desenvolupament sostenible, estiguin subjectes a nous tipus de procediments de responsabilitat, a fi i efecte d'assolir una distribució equitativa de les responsabilitats i recursos. Totes les assignacions d'accions i recursos s'han de basar en una prioritat i compromís clars envers els més pobres, disminuint les dificultats extres que tenen els marginats, les minories i les persones amb discapacitats. Cal que el món industrialitzat pagui el deute mediambiental i humà que ha acumulat mitjançant l'explotació dels països en desenvolupament.
2. L'acció pública en favor d'entorns que recolzin la salut ha de reconèixer la interdependència que hi ha entre tots els éssers vius i ha de gestionar tots els recursos naturals tenint en compte les necessitats de les generacions futures. Els pobles indígenes tenen una relació espiritual i cultural única amb l'entorn físic, la qual pot proporcionar lliçons

valuoses per a la resta del món. Per tant, és fonamental que els pobles indígenes estiguin implicats en les activitats de desenvolupament sostenible, i que es facin negociacions sobre els seus drets a la terra i al patrimoni cultural.

Es pot fer: reforçant l'actuació social

Una crida a la creació d'entorns de suport és una proposta pràctica per a l'acció de la salut pública en l'àmbit local, concentrant-se en aspectes de salut que proporcionin una implicació i un control més grans per part de la comunitat. A la conferència es van presentar exemples de tot el món en relació amb l'educació, l'alimentació, l'habitatge, l'ajut i l'atenció social, el treball i el transport; els quals van demostrar clarament que els entorns de suport fan que les persones puguin ampliar les seves capacitats i desenvolupar la dependència en si mateixes. A l'informe i al manual de la conferència es poden trobar més detalls d'aquestes propostes pràctiques.

Utilitzant els exemples que s'han presentat, la conferència va identificar quatre estratègies clau d'actuació de la salut pública per promoure la creació d'entorns de suport en l'àmbit de les comunitats.

1. Reforçar la defensa mitjançant accions de les comunitats, sobretot de grups organitzats per dones.
2. Fer possible que les comunitats i els individus controlin la seva salut i entorn mitjançant l'educació i la capacitat.
3. Construir aliances per a entorns de salut i d'ajut, a fi i efecte de reforçar la cooperació entre les campanyes i estratègies mediambientals i de salut.
4. Mitjançar entre conflictes d'interessos de la societat, per garantir un accés equitatiu a entorns que recolzin la salut.

En resum, els factors que es consideraven fonamentals en un enfocament democràtic de promoció de la salut i la força motriu per a l'autodependència i el desenvolupament són la capacitat de les persones i la participació de la comunitat.

Els participants a la conferència van reconèixer, sobretot, que l'educació és un dret humà bàsic i un element clau per aconseguir els canvis polítics, econòmics i socials que es necessiten per fer que la salut sigui una possibilitat per a tothom. Caldria que es tingués accés a l'educació al llarg de tota la vida i que aquesta es basés en el principi d'equitat, especialment en relació amb la cultura, la classe social i el gènere.

La perspectiva global

Les persones formen una part integral de l'ecosistema de la Terra. La seva salut està fonamentalment interconnectada amb tot l'entorn. Tota la informació de la qual es disposa indica que no serà possible mantenir la qualitat de vida, per a les persones i les espècies vives, sense que canviïn dràsticament les actituds i el comportament en tots els àmbits pel que fa a la gestió i la preservació del medi ambient.

El repte dels nostres temps consisteix a emprendre una acció concertada per aconseguir un entorn sostenible per a la salut i que la recolzi.

En l'àmbit internacional, les grans diferències en els ingressos per càpita produeixen desigualtats no només pel que fa a l'accés a la salut, sinó també en la capacitat que tenen les societats de millorar la seva situació i mantenir una qualitat de vida decent per a les futures generacions. La migració de les zones rurals a les zones urbanes fa augmentar dràsticament el nombre de persones que viuen en barriades de barraques, amb els problemes que això representa, entre els quals es troba la manca d'aigua neta i de serveis sanitaris.

Massa sovint, les decisions polítiques i industrials es basen en la planificació a curt termini i en els guanys econòmics, que no tenen en compte els costos reals que això representa per a la salut de les persones i per al medi ambient. El deute internacional minva greument els escassos recursos dels països pobres. La despesa militar està augmentant, i la guerra, a més a més de provocar morts i discapacitats, ara està introduint noves formes de vandalisme ecològic.

L'explotació de la mà d'obra, l'exportació i el vessament de substàncies perilloses, sobretot en les nacions més febles i pobres, i el consum desmesurat dels recursos mundials indiquen que l'enfocament actual del desenvolupament es troba en crisi. Cal avançar urgentment envers noves ètiques i un acord global, que es basin en la coexistència pacífica perquè es produeixi una distribució i un ús més equitatius dels recursos limitats de la Terra.

Aconseguir una responsabilitat global

La Conferència de Sundsvall fa una crida a la comunitat internacional perquè determini nous mecanismes de responsabilitat ecològica i de salut basats en els principis de desenvolupament sostenible de la salut. A la pràctica, cal que es duguin a terme iniciatives i polítiques de programes importants que creïn comunicats que produeixin un impacte en la salut i el medi ambient. S'anima a l'OMS i al PMNU (Programa Mediambiental de les Nacions Unides) al fet que augmentin els seus esforços per desenvolupar codis de conducta sobre el comerç i la comercialització de substàncies i productes que

són nocius per a la salut i el medi ambient. S'exhorta a l'OMS i al PMNU a crear directrius basades en el principi de desenvolupament sostenible perquè les apliquin els estats membre. S'exhorta a totes les agències de donants i de finançament multilaterals i bilaterals, com el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional, a utilitzar aquestes directrius en la planificació, aplicació i avaluació dels projectes de desenvolupament. Cal actuar urgentment per ajudar els països en desenvolupament a identificar i aplicar les seves pròpies solucions. Durant tot el procés s'hauria de garantir que hi hagués una estreta col·laboració amb les organitzacions no governamentals.

Una vegada més, la Conferència de Sundsvall ha demostrat que no es poden separar els temes de salut, medi ambient i desenvolupament humà. El desenvolupament ha d'implicar una millora de la qualitat de vida i de la salut, així com la preservació de la sostenibilitat del medi ambient. El futur del nostre planeta només estarà garantit si s'actua conjuntament a escala mundial.

*Document resultant de la III Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut, 9-15 de juny del 1991, Sundsvall, Suècia.**

* Copatrocinat pel Programa Mediambiental de les Nacions Unides, el Consell de Ministres dels països nòrdics i l'Organització Mundial de la Salut.

DECLARACIÓ DE JAKARTA SOBRE EL LIDERATGE DE LA PROMOCIÓ DE LA SALUT EN EL SEGLE XXI

**La IV Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut:
nous actors per a una nova era – el lideratge de la promoció de la
salut en el segle XXI, Jakarta, Indonèsia, 21-25 de juliol del 1997**

La IV Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut: nous actors per a una nova era – el lideratge de la promoció de la salut en el segle XXI, celebrada a Jakarta del 21 al 25 de juliol del 1997, ha arribat en un moment crític per al desenvolupament d'estratègies internacionals per a la salut. Fa gairebé vint anys que els estats membre de l'Organització Mundial de la Salut van assolir un ambiciós compromís envers una estratègia global per a Health for All i els principis de l'atenció sanitària primària, mitjançant la Declaració d'Alma-Ata. Fa onze anys que es va celebrar la I Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut a Ottawa, al Canadà. El resultat d'aquella conferència va ser la proclamació de la Carta d'Ottawa per a la promoció de la salut, la qual ha estat una font d'inspiració i la guia per a la promoció de la salut des d'aleshores. En conferències i reunions posteriors s'ha continuat ressaltant la importància i el significat que tenen les estratègies clau en la promoció de la salut, inclosa la política pública saludable (Adelaide, Austràlia, 1988) i els entorns de suport a la salut (Sundsvall, Suècia, 1991).

La IV Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut és la primera que se celebra en un país en desenvolupament, i la primera que implica el sector privat en ajudar a promoure la salut. Proporciona una oportunitat per reflexionar sobre allò que s'ha après sobre la promoció efectiva de la salut, per tornar a examinar quins són els factors que determinen la salut i per identificar les direccions i estratègies que cal adoptar per superar els reptes de promoure

la salut en el segle XXI. Els participants a la Conferència de Jakarta presenten aquesta declaració d'acció per promoure la salut en el proper segle.

La promoció de la salut és una inversió clau

La salut és un dret humà bàsic i és fonamental per al desenvolupament social i econòmic. Cada vegada més es reconeix la promoció de la salut com un element essencial per al desenvolupament de la salut. És un procés de capacitar les persones perquè augmentin el control que tenen sobre la seva salut i la millorin. Mitjançant la inversió i l'acció, la promoció de la salut té un impacte marcat en els factors que determinen la salut, pel fet que representa un gran guany en salut per a les persones, contribueix significativament a reduir les desigualtats en salut, millora els drets humans i construeix capital social. L'objectiu fonamental és augmentar les expectatives sanitàries i disminuir-ne les diferències entre els països i els grups.

La Declaració de Jakarta sobre la promoció de la salut ofereix una visió de la promoció de la salut i es concentra en aquest aspecte. Tanmateix, reflecteix el ferm compromís que tenen els participants de la IV Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut d'inspirar-se en la gamma més àmplia possible de recursos per abordar quins seran els factors determinants de la salut en el segle XXI.

Factors determinants de la salut: nous reptes

Els requisits previs per a la salut són la pau, l'habitatge, l'educació, la seguretat social, les relacions socials, l'alimentació, els ingressos, la capacitat de les dones, un ecosistema estable, un ús sostenible dels recursos, la justícia social, el respecte als drets humans i la igualtat. Per sobre de tot, la pobresa és l'amenaça més gran per a la salut.

Les tendències demogràfiques com l'urbanisme, un augment del nombre de persones grans i l'alt predomini de malalties cròniques creen nous problemes a tots els països. Altres canvis socials, biològics i de comportament, com un augment del sedentarisme, la resistència als antibiòtics i a altres medicines de les quals es disposa habitualment, un augment en l'abús de drogues i la violència civil i domèstica, amenacen la salut i el benestar de centenars de milions de persones.

Les malalties infeccioses noves i que tornen a emergir, i el reconeixement més elevat de problemes de salut mental, requereixen una resposta urgent. Resulta vital que les perspectives, pel que fa a la promoció de la salut, evolucionin de manera que resolguin els canvis que es produeixen en els factors que determinen la salut.

També tenen un impacte important en la salut els factors transnacionals, entre els quals hi ha la integració de l'economia global, els mercats financers i el comerç, un accés més gran als mitjans de comunicació i a la tecnologia de les comunicacions i la degradació mediambiental a conseqüència de l'ús irresponsable dels recursos.

Aquests canvis configuren els valors de les persones, els seus estils de vida al llarg de tota la vida i les condicions de vida en el món. Alguns tenen un gran potencial per a la salut, com el desenvolupament de la tecnologia de les comunicacions; mentre que d'altres, com el comerç internacional del tabac, tenen un impacte molt negatiu.

La promoció de la salut crea una diferència

La recerca i estudis de casos de tot el món proporcionen proves convincentes del fet que promoure la salut resulta eficient. Les estratègies de promoció de la salut poden desenvolupar i canviar els estils de vida, i tenen un impacte en les condicions socials, econòmiques i mediambientals que determinen la salut. La promoció de la salut és una perspectiva pràctica per aconseguir més igualtat en la salut.

Perquè tingui èxit, les cinc estratègies que s'estipulen a la Carta d'Ottawa resulten fonamentals:

- Construir una política pública saludable.
- Crear entorns de suport.
- Reforçar l'actuació de les comunitats.
- Desenvolupar aptituds personals.
- Reorientar els serveis sanitaris.

Ara, hi ha proves clares del fet que:

- Els plantejaments amplis del desenvolupament de la salut són els més efectius. Aquells plantejaments que combinen les cinc estratègies són més eficaços que no pas els que només plantegen una via.
- Alguns entorns específics ofereixen oportunitats pràctiques per aplicar estratègies àmplies. Entre aquests hi ha les megaciutats, les illes, les ciutats, els municipis, les comunitats locals, els mercats, les escoles, els llocs de treball i els centres d'atenció sanitària.
- La participació resulta fonamental per mantenir els esforços. Les persones han de ser el centre de l'acció per a la promoció de la salut i els processos de presa de decisions, perquè aquests siguin eficaços.

- L'aprenentatge de la salut fomenta la participació. L'accés a l'educació i a la informació és essencial per aconseguir una participació efectiva i per capacitar les persones i les comunitats.

Aquestes estratègies són elements cabdals de la promoció de la salut i resulten importants per a tots els països.

Calen noves respostes

Per fer front als reptes emergents per a la salut, cal emprendre noves formes d'acció. El repte per als propers anys consistirà a desfermar el potencial inherent en molts sectors de la societat, entre les comunitats locals i dins de les famílies.

Es necessita clarament anar més enllà dels límits tradicionals dins dels sectors governamentals, entre les organitzacions governamentals i no governamentals, i entre el sector públic i el privat. La cooperació és essencial i requereix que es creïn noves associacions per a la salut, al mateix nivell, entre els diversos sectors i en tots els àmbits de govern de les societats.

Prioritats per a la promoció de la salut en el segle XXI:

1. Promoure la responsabilitat social per a la salut

Cal que els dirigents estiguin fermament compromesos amb la responsabilitat social. Tant el sector públic com el privat haurien de promoure la salut aplicant polítiques i pràctiques que:

- Evitin perjudicar la salut dels individus.
- Protegeixin l'entorn i garanteixin un ús sostenible dels recursos.
- Limitin la producció i el comerç de béns i substàncies que són inherentment perjudicials, com el tabac i l'armament, i desencoratgin les pràctiques comercials insanes.
- Salvaguardin tant el ciutadà en el mercat laboral com l'individu en el lloc de treball.
- Incloguin les avaluacions de l'impacte en la salut centrades en la igualtat com una part integral del desenvolupament de polítiques.

2. Augmentar les inversions per al desenvolupament de la salut

En alguns països, la inversió habitual en salut resulta inadequada i, sovint, també ineficaç.

Per augmentar la inversió per al desenvolupament de la salut cal un veritable enfocament multisectorial que inclogui, per exemple, recursos addicionals per a educació i habitatge, així com per al sector sanitari.

Una inversió més gran en la salut i la reorientació de les inversions actuals, tant a dins dels països com entre ells, té la capacitat de provocar avenços importants en el desenvolupament humà, la salut i la qualitat de vida.

Les inversions en salut haurien de reflectir les necessitats de grups específics, com ara les dones, les persones grans, els indígenes, les poblacions pobres i les marginades.

3. Consolidar i ampliar les associacions per a la salut

La promoció de la salut requereix que hi hagi associacions per a la salut i el desenvolupament social entre els diversos sectors i en tots els àmbits del govern i de la societat. Cal reforçar les associacions actuals i explorar-ne de noves.

Les associacions ofereixen avantatges mutus per a la salut compartint experiències, capacitats i recursos. Cada associació ha d'ésser transparent i responsable, i basar-se en principis ètics acordats i en la comprensió i el respecte mutus. Caldria acollir-se a les directrius de l'OMS.

4. Augmentar la capacitat de les comunitats i la capacitat de l'individu

La promoció de la salut la fan les persones i es fa amb les persones, no en les persones o per a elles; i millora tant la capacitat dels individus per actuar com la capacitat dels grups, organitzacions o comunitats per influir en els factors que determinen la salut.

Per millorar la capacitat que tenen les comunitats de promoure la salut, cal una educació pràctica, formació en lideratge i accés als recursos. La capacitació dels individus requereix un accés més constant i fiable al procés de presa de decisions, així com les habilitats i coneixements fonamentals per influir en el canvi.

Tant la comunicació tradicional com els nous mitjans d'informació recolzen aquest procés. Cal assegurar els recursos socials, culturals i espirituals d'una manera innovadora.

5. Assegurar una infraestructura per a la promoció de la salut

Per assegurar una infraestructura per a la promoció de la salut cal trobar nous mecanismes de finançament en l'àmbit local, nacional i global. Cal trobar incentius per influir en les accions dels governs, les organitzacions no governamentals, les institucions educatives i el sector privat, per garantir que s'aprofita al màxim la mobilització dels recursos per promoure la salut.

«Les estructures per a la salut» representen la base organitzativa de la infraestructura que es necessita per a la promoció de la salut. Nous reptes per a la salut vol dir que s'han de crear xarxes noves i diverses per aconseguir la col·laboració intersectorial. Aquestes xarxes haurien de proporcionar assistència mútua a dins dels països i entre ells, i facilitar l'intercanvi d'informació sobre quines estratègies han estat eficaces i en quines estructures.

Caldria estimular la formació i la pràctica de capacitats de lideratge local per recolzar les activitats de promoció de la salut. Caldria ampliar la documentació sobre experiències en promoció de la salut mitjançant la recerca i la informació sobre projectes, a fi i efecte de millorar la planificació, l'aplicació i l'avaluació.

Tots els països haurien de desenvolupar els entorns polítics, legals, educatius, socials i econòmics que siguin adequats per fomentar la promoció de la salut.

Crida a l'acció

Els participants en aquesta conferència tenen el compromís de compartir els missatges clau de la Declaració de Jakarta amb els seus governs, institucions i comunitats, i de posar en pràctica les accions proposades i tornar a informar en la V Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut.

Per agilitzar els avenços envers la promoció global de la salut, els participants aproven la formació d'una aliança global per a la promoció de la salut, l'objectiu de la qual consisteix a presentar quines són les prioritats d'acció per a la promoció de la salut que s'estipulen en aquesta declaració.

Entre les prioritats de l'aliança s'inclouen:

- Augmentar la consciència del fet que els factors que determinen la salut estan canviant.
- Contribuir a desenvolupar la col·laboració i les xarxes per al desenvolupament de la salut.
- Mobilitzar els recursos per a la promoció de la salut.
- Acumular coneixements sobre les millors pràctiques.
- Facilitar l'aprenentatge compartit.
- Promoure la solidaritat en l'acció.
- Fomentar la transparència i la responsabilitat pública en la promoció de la salut.

Es fa una crida als governs nacionals perquè actuïn per promoure i patrocinar xarxes per a la promoció de la salut tant a dins dels seus països com entre ells.

Els participants animen l'OMS a liderar la creació d'una aliança global d'aquesta mena per a la promoció de la salut i a autoritzar els seus estats

membre a aplicar els resultats de la conferència. Una part clau del paper de l'OMS consisteix a fer que els governs, les organitzacions no governamentals, els bancs per al desenvolupament, les organitzacions de les Nacions Unides, les entitats interregionals, les agències bilaterals, els moviments i cooperatives laborals, així com el sector privat, es comprometin a presentar quines són les prioritats d'actuació per a la promoció de la salut.

*Document resultant de la IV Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut, 21-25 de juliol del 1997, Jakarta, Indonèsia.**

* L'èxit de la IV CIPS es deu a l'activa contribució de moltes persones, el país d'acollida, l'OMS, les oficines centrals i regionals, les oficines nacionals, els centres col·laboradors de l'OMS, les Nacions Unides, les organitzacions intergovernamentals i les organitzacions no governamentals.

COMUNICAT MINISTERIAL DE MÈXIC PER A LA
PROMOCIÓ DE LA SALUT: DE LES IDEES A L'ACCIÓ

V Conferència Global sobre la Promoció de la Salut: salvar les
diferències d'equitat, Ciutat de Mèxic, 5-9 de juny del 2000

Comunicat

Reunits a la Ciutat de Mèxic amb motiu de la V Conferència Global sobre la Promoció de la Salut, els ministres de Salut que signen aquest comunicat:

1. Reconeixen que assolir el nivell més elevat possible de salut és un valor positiu per gaudir de la vida i que és necessari per al desenvolupament i l'equitat socials i econòmics.
2. Admeten que la promoció de la salut i el desenvolupament social són un deure i una responsabilitat cabdals dels governs, els quals comparteixen tots els sectors de la societat.
3. Són conscients del fet que, en els darrers anys, gràcies als esforços constants dels governs i les societats, que han treballat conjuntament, s'han produït millores i avenços importants en salut pel que fa a la prestació de serveis sanitaris en diversos països del món.
4. S'adonen del fet que, malgrat aquest progrés, molts problemes de salut encara persisteixen, els quals dificulten el desenvolupament social i econòmic i, per tant, cal corregir-los urgentment per avançar en equitat en l'assoliment de la salut i el benestar.
5. Són conscients del fet que, al mateix temps, malalties noves i d'altres que tornen a emergir amenacen el progrés que s'ha fet en matèria de salut.

6. S'adonen del fet que és urgent fer front als factors socials, econòmics i mediambientals que determinen la salut, i que per això calen mecanismes de col·laboració reforçats per a la promoció de la salut en tots els sectors i àmbits de la societat.
7. Conclouen que la promoció de la salut ha de ser un element fonamental de les polítiques i programes públics a tots els països en la recerca de l'equitat i per assolir una salut millor per a tothom.
8. Saben que hi ha grans proves del fet que les bones estratègies de promoció de la salut són eficaces per promoure la salut.

Accions

Tenint en compte el que s'ha esmentat anteriorment, subscriuim el següent:

- a. Situar la promoció de la salut com una prioritat fonamental en les polítiques i programes locals, nacionals i internacionals.
- b. Ser líders en garantir la participació activa de tots els sectors i de la societat civil en l'aplicació de les accions de promoció de la salut, les quals reforcen i amplien les associacions per a la salut.
- c. Recolzar la preparació de plans d'acció per promoure la salut en l'àmbit nacional, si s'escau, inspirant-nos en l'experiència que l'OMS i els seus socis tenen en aquest àmbit. Aquests plans canviaran segons el context nacional, però seguiran una estructura bàsica que s'hagi acordat durant la V Conferència Global sobre la Promoció de la Salut i, entre d'altres, podrien incloure:
 - La identificació de les prioritats sanitàries i la creació de polítiques i programes públics saludables que se n'ocupessin.
 - L'ajut de la recerca, la qual avança coneixements pel que fa a les prioritats seleccionades.
 - La mobilització de recursos financers i operatius per construir capacitats humanes i institucionals per al desenvolupament, l'aplicació, el control i l'avaluació de plans d'acció en l'àmbit nacional.
- d. Crear o reforçar xarxes nacionals i internacionals que fomentin la salut.
- e. Defensar que les agències de les Nacions Unides siguin responsables de l'impacte que té la salut en les seves agendes de desenvolupament.
- f. Informar el director general de l'Organització Mundial de la Salut, a fi i efecte que pugui notificar en la 107a sessió del Comitè Executiu quins han estat els progressos que s'han dut a terme en l'aplicació de les accions que s'han esmentat anteriorment.

*Signat a la Ciutat de Mèxic, el 5 de juny del 2000, en àrab, xinès, anglès, francès, portuguès, rus i espanyol. Tots els textos són autèntics.**

Països signants

Aquest comunicat ministerial el van signar els països següents:

Algèria	República Txeca	Jamaica	Nicaragua	Sud-àfrica
Angola	Dinamarca	Corea	Níger	Espanya
Argentina	Dominica	Kuwait	Noruega	Sudan
Aruba	República Dominicana	Laos	Oman	Swazilàndia
Austràlia	Equador	Líban	Pakistan	Suècia
Àustria	El Salvador	Madagascar	Panamà	Suïssa
Bangladesh	Egipte	Malàisia	Paraguai	Tailàndia
Belize	Finlàndia	Maldives	Polònia	Turquia
Bhutan	França	Malta	Portugal	Regne Unit
Bolívia	Gabon	Illes Marshall	Puerto Rico	Estats Units
Brasil	Alemanya	Mèxic	Federació rusa	Uruguai
Bulgària	Guatemala	Marroc	Ruanda	Vanuatu
Camerun	Haití	Moçambic	Saint Kitts	Veneçuela
Canadà	Hongria	Myanmar	Nevis Island	Iugoslàvia
Xina	Índia	Namíbia	Saint Lucia	Zàmbia
Colòmbia	Indonèsia	Nepal	Samoa	Zimbabwe
Costa Rica	Iran	Holanda	Eslovàquia	
Cuba	Israel	Nova Zelanda	Eslovènia	

* Organitzat conjuntament per l'Organització Mundial de la Salut, l'Organització Panamericana de la Salut (PAHO/AMRO) i el Ministeri de Salut de Mèxic.

LA CARTA DE BANGKOK PER A LA PROMOCIÓ
DE LA SALUT EN UN MÓN GLOBALITZAT

**VI Conferència Global sobre la Promoció de la Salut: els
determinants de la salut en relació amb les polítiques i aliances
per a l'acció sanitària, Bangkok, 7-11 d'agost del 2005**

La Carta de Bangkok per a la promoció de la salut en un món globalitzat ha estat signada pels participants a la VI Conferència Global sobre la Promoció de la Salut, que s'ha celebrat a Tailàndia del 7 a l'11 d'agost del 2005.

Introducció

Abast

La Carta de Bangkok identifica les accions, compromisos i garanties que calen per fer front als factors que determinen la salut en un món globalitzat mitjançant la promoció de la salut.

Objectiu

La Carta de Bangkok afirma que les polítiques i associacions per capacitar les comunitats i per millorar la salut i la igualtat en la salut haurien de ser el punt central del desenvolupament global i nacional.

La Carta de Bangkok complementa i inclou els valors, principis i estratègies d'acció de la promoció de la salut que s'estipulen a la Carta d'Ottawa per a la promoció de la salut i les recomanacions i les posteriors conferències sobre la promoció global de la salut que han confirmat els estats membre en l'Assemblea Mundial de la Salut.

Audiència

La Carta de Bangkok inclou les persones, grups i organitzacions que són crítics per aconseguir la salut, inclosos:

- Els governs i polítics de tots els àmbits
- La societat civil
- El sector privat
- Les organitzacions internacionals
- La comunitat de la salut pública

Promoció de la salut

Les Nacions Unides reconeixen que gaudir del nivell més alt possible de salut és un dels drets fonamentals de cadascun dels éssers humans, sense discriminacions.

La promoció de la salut es basa en aquest dret humà crític i ofereix un concepte positiu i inclusiu de la salut com un factor que determina la qualitat de vida i que engloba el benestar mental i espiritual.

La promoció de la salut és el procés de fer possible que les persones augmentin el control i que tenen de la seva salut i dels factors que la determinen i, d'aquesta manera, millorin la seva salut. És una funció central de la salut pública i contribueix a la tasca de fer front a malalties comunicables i no comunicables i a altres amenaces per a la salut.

Fer front als factors que determinen la salut

Context canviant

El context global de la promoció de la salut ha canviat marcadament des de la creació de la Carta d'Ottawa.

Factors crítics

Entre alguns dels factors crítics que ara influeixen en la salut s'inclouen:

- L'augment de les desigualtats en els països i entre ells
- Nous models de consum i de comunicació
- Comercialització
- Canvi mediambiental global
- Urbanisme

Més reptes

Entre altres factors que influeixen en la salut s'inclouen els canvis socials, econòmics i demogràfics, que són ràpids i de vegades adversos, i que afecten les condicions laborals, els entorns d'aprenentatge, els models familiars i la cultura i l'estructura social de les comunitats.

Les dones i els homes es veuen afectats de manera diferent.

Ha augmentat la vulnerabilitat dels nens i l'exclusió dels marginats, dels discapacitats i dels pobles indígenes.

Noves oportunitats

La globalització dona noves oportunitats de cooperació per millorar la salut i reduir els riscos sanitaris transnacionals. Entre aquestes oportunitats s'inclouen:

- Un augment de la tecnologia de la informació i de les comunicacions
- Mecanismes millorats de governança local i per compartir experiències

Coherència de la política

Per gestionar els reptes de la globalització, la política ha d'ésser coherent a:

- Tots els àmbits dels governs
- Tots els organismes de les Nacions Unides
- Totes les altres organitzacions, inclòs el sector privat

Aquesta coherència reforçarà el compliment, la transparència i la responsabilitat amb els acords i tractats interns que afecten la salut.

Avenços realitzats

S'han fet avenços en l'emplaçament de la salut en el centre de les actuacions; per exemple, amb els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, però encara queda molt per aconseguir. La participació activa de la societat civil resulta cabdal en aquest procés.

Estratègies per a la promoció de la salut en un món globalitzat

Intervencions efectives

Els avenços envers un món més saludable requereixen una forta actuació política, una àmplia participació i una defensa continuada.

La promoció de la salut té un repertori establert d'estratègies, l'eficàcia de les quals està demostrada i cal utilitzar en la seva totalitat.

Accions necessàries

Perquè es facin més avenços en l'aplicació d'aquestes estratègies, tots els sectors i estructures han d'actuar per:

- **Defensar** la salut, basant-se en els drets humans i la solidaritat.
- **Invertir** en polítiques, accions i infraestructures sostenibles per fer front als factors que determinen la salut.
- **Crear capacitat** de desenvolupar polítiques, lideratge, pràctica de promoció de la salut, transferència de coneixements i recerca, i cultura de salut.
- **Regular i legislar** per garantir un alt nivell de protecció davant dels danys i crear una igualtat d'oportunitats per a la salut i el benestar de totes les persones.
- **Associar-se i construir aliances** amb organitzacions públiques, privades, no governamentals i internacionals, i amb la societat civil, per crear accions sostenibles.

Compromisos envers Health for All

Motius

El sector sanitari té un paper de líder clau en la creació de polítiques i associacions per a la promoció de la salut.

Si es volen fer avenços per fer front als factors que determinen la salut, és fonamental que es plantegi una política integrada entre el govern i les organitzacions internacionals, i que existeixi un compromís de treballar amb la societat civil i el sector privat en tots els àmbits.

Compromisos clau

Els quatre compromisos clau fan que la promoció de la salut sigui:

1. Cabdal per a l'agenda de desenvolupament global
2. Una responsabilitat central per a tots els governs
3. Un punt clau de les comunitats i la societat civil
4. Un requisit per a les bones pràctiques corporatives

1. Fer que la promoció de la salut sigui cabdal per a l'agenda de desenvolupament global

Calen acords intergovernamentals forts que augmentin la salut i la salut col·lectiva. El govern i els organismes internacionals han d'actuar per acabar amb la diferència de salut que hi ha entre rics i pobres. Calen mecanismes eficaços de governança local per fer front a tots els efectes nocius de:

- El comerç
- Els productes
- Els serveis
- Les estratègies de màrqueting

La promoció de la salut ha d'esdevenir una part integral de les polítiques internes i externes i de les relacions internacionals, incloses les situacions de guerra i conflictes.

Això requereix accions per promoure el diàleg i la cooperació entre els estats-nació, la societat civil i el sector privat. Aquests esforços es poden inspirar en l'exemple dels tractats existents, com la Convenció Marc per al Control del Tabac de l'Organització Mundial de la Salut.

2. Fer que la promoció de la salut sigui una responsabilitat central per a tots els governs

Cal que tots els governs, en tots els àmbits, facin front urgentment a la poca salut i a les desigualtats, perquè la salut és un factor primordial que determina el desenvolupament socioeconòmic i polític. Els governs locals, regionals i nacionals han de:

- Donar prioritat a les inversions en salut, dins i fora del sector sanitari.
- Proporcionar finançament sostenible per a la promoció de la salut.

Per garantir-ho, tots els àmbits de govern haurien de fer que les conseqüències sanitàries de les polítiques i la legislació fossin explícites, utilitzant eines com l'avaluació de l'impacte sanitari basat en l'equitat.

3. Fer que la promoció de la salut sigui un punt clau de les comunitats i la societat civil

Les comunitats i la societat civil sovint lideren l'inici, la formació i l'aplicació de la promoció de la salut. Han de tenir els drets, recursos i oportunitats per fer que les seves contribucions s'ampliïn i es mantinguin. En comunitats menys desenvolupades, l'ajut per crear capacitació resulta especialment important.

Les comunitats que estan ben organitzades i capacitades són altament eficaces per determinar la seva pròpia salut, i són capaces de fer que els governs i el sector privat es responsabilitzin de les conseqüències sanitàries de les seves polítiques i pràctiques.

La societat civil necessita exercir el seu poder en el mercat, donant preferència als béns, serveis i accions de les empreses que són un exemple de responsabilitat social corporativa.

Els projectes comunitaris a nivell bàsic, els grups de la societat civil i les organitzacions de dones han demostrat la seva eficàcia en la promoció de la salut, i han proporcionat models de pràctiques perquè d'altres els segueixin.

Les associacions de professionals sanitaris poden fer una contribució especial.

4. Fer que la promoció de la salut sigui un requisit per a les bones pràctiques corporatives

El sector corporatiu té un impacte directe en la salut de les persones i en els factors que determinen la salut mitjançant la seva influència en:

- Les estructures locals
- Les cultures nacionals
- Els entorns
- La distribució de la riquesa

El sector privat, com diversos empresaris i el sector informal, té la responsabilitat de garantir la salut i la seguretat en el lloc de treball, i de promoure la salut i el benestar dels seus empleats, les seves famílies i comunitats.

El sector privat també pot contribuir a reduir impactes més amplis en la salut global, com els associats al canvi mediambiental global perquè compleixin amb les normes i acords locals, nacionals i internacionals que promouen i protegeixen la salut. Les pràctiques comercials ètiques i responsables i el comerç just exemplifiquen el tipus de pràctica comercial que haurien de recolzar els consumidors i la societat civil, i els incentius i normes governamentals.

Un compromís global per fer que això succeeixi

Tots per a la salut

El compliment d'aquests compromisos requereix una millor aplicació de les estratègies demostrades, així com l'ús de nous punts d'entrada i respostes innovadores.

Les associacions, aliances, xarxes i col·laboracions proporcionen formes apassionants i gratificants de fer que les persones i les organitzacions s'apropin

per aconseguir objectius comuns i que combinin les seves accions per millorar la salut de les poblacions.

Cada sector (intergovernamental, governamental, societat civil i sector privat) té un paper i una responsabilitats únics.

Reduir les diferències en l'aplicació

Des de l'adopció de la Carta d'Ottawa, s'han signat una quantitat important de resolucions a escala nacional i global que fomenten la promoció de la salut, però aquestes no sempre han anat seguides d'accions. Els participants d'aquesta Conferència de Bangkok fan una vigorosa crida als estats membre de l'Organització Mundial de la Salut perquè redueixin aquestes diferències en l'aplicació i estimulin les polítiques i associacions a actuar.

Crida a l'acció

Els participants en la conferència sol·liciten que l'Organització Mundial de la Salut i els seus estats membre, en col·laboració amb d'altres, destinin recursos per a la promoció de la salut, iniciïn plans d'acció i en controlin la realització mitjançant indicadors i objectius apropiats, i informin dels avenços a intervals regulars. Es demana a les organitzacions de les Nacions Unides que explorin els beneficis de crear un tractat global per a la salut.

Associació mundial

Aquesta Carta de Bangkok anima tots els actors a unir-se a una associació mundial per promoure la salut, i al fet que es comprometin a actuar tant en l'àmbit global com local.

Compromís per millorar la salut

Nosaltres, els participants en la VI Conferència Global sobre la Promoció de la Salut, celebrada a Bangkok, Tailàndia, prometem que fomentarem aquestes accions i compromisos per millorar la salut.

*Aquesta carta inclou les opinions col·lectives d'un grup internacional d'experts, els quals han participat en la VI Conferència Global sobre la Promoció de la Salut, del 7 a l'11 d'agost del 2005, a Bangkok, Tailàndia, i no representa necessàriament les decisions o la política plantejada per l'Organització Mundial de la Salut.**

* Organitzada conjuntament per l'Organització Mundial de la Salut i el Ministeri de Salut Pública, Tailàndia.

ANNEX I

Un document de consulta sobre el concepte i els principis de la promoció de la salut, Copenhaguen, 9-13 de juliol del 1984

Antecedents

El gener del 1984 es va crear un nou programa de promoció de la salut a l'oficina regional per a Europa de l'OMS. Com a part del procés continuat de desenvolupament de programes, un grup de treball es va reunir el juliol del 1984 per debatre sobre els conceptes i principis de la promoció de la salut. Aquest document és el resultat d'aquell grup de treball. Està dissenyat per aclarir algunes de les qüestions més importants relacionades amb el desenvolupament de polítiques i programes de promoció de la salut. No es pretén que sigui un comunicat final, sinó un tema de debat en el qual es basi el desenvolupament de les activitats de promoció de la salut a Europa.

El grup és plenament conscient del fet que la creació de prioritats i pràctiques per a la promoció de la salut depèn de les condicions econòmiques i culturals existents. A cada país, regió i districte, en l'àmbit de la promoció de la salut, s'hi haurien d'implicar totes les persones.

Introducció

En general, la promoció de la salut ha representat un concepte unificat per a aquells que reconeixen la necessitat de canviar les formes i condicions de

vida, a fi i efecte de promoure la salut. La promoció de la salut representa una estratègia de mediació entre les persones i els seus entorns, la qual sintetitza l'elecció personal i la responsabilitat social de la salut per crear un futur més saludable.

Els recursos bàsics per a la salut són: els ingressos, l'habitatge i l'alimentació. Per millorar la salut, cal que aquests principis bàsics tinguin una base segura, però també informació i habilitats a la vida; un entorn de suport, que proporcioni oportunitats d'escollir de manera sana els béns, serveis i prestacions; i condicions en els entorns econòmic, físic, social i cultural (l'entorn «total»), que millorin la salut.

El vincle inextricable entre les persones i el seu entorn constitueix la base d'un enfocament socioecològic envers la salut i ha proporcionat el marc conceptual per als debats en el grup de treball, els quals es van organitzar al voltant de quatre temes principals: principis, àmbits temàtics, prioritats per al desenvolupament de polítiques i dilemes en la promoció de la salut.

Principis

La promoció de la salut és el procés de capacitar les persones perquè augmentin el control que tenen sobre la seva salut i la millorin. Aquesta perspectiva prové d'una concepció de la «salut» segons la qual un individu o grup pot, per una banda, realitzar les seves aspiracions i cobrir les necessitats i, per altra banda, canviar o fer front a l'entorn. Per tant, es considera la salut com un recurs per a la vida quotidiana, no com l'objectiu de viure. Es tracta d'un concepte positiu que emfatitza els recursos socials i personals, així com les capacitats físiques.

1. La promoció de la salut implica el conjunt de la població en el context de la seva vida quotidiana, més que no pas concentrar-se en les persones que estan en situació de risc a causa de malalties específiques. Capacita les persones per controlar i responsabilitzar-se de la seva salut, com un component important de la vida quotidiana, tant com una acció espontània com una d'organitzada per a la salut. Això requereix un accés total i continu a la informació sobre la salut i com tota la població podria buscar-la; utilitzant, doncs, tots els mètodes de difusió dels quals es disposi.
2. La promoció de la salut s'adreça a l'acció, pel que fa als factors o les causes que determinen la salut. Per tant, la promoció de la salut requereix una estreta cooperació dels sectors més enllà dels serveis sanitaris, que reflecteixi la diversitat de condicions que influeixen en la salut. El govern, tant en l'àmbit local com nacional, té una

responsabilitat especial d'actuar de manera apropiada i en el moment adequat per garantir que l'entorn «total», que va més enllà del control dels individus i dels grups, porti cap a la salut.

3. La promoció de la salut combina mètodes o enfocaments que són diversos, però que es complementen, entre els quals s'inclouen: la comunicació, l'educació, la legislació, les mesures fiscals, els canvis en les organitzacions i la creació de comunitats i activitats locals espontànies que facin front a aquests riscos.
4. L'objectiu primordial de la promoció de la salut és que hi hagi una participació pública efectiva i concreta; per la qual cosa cal que es continuï creant capacitats vitals per definir problemes i prendre decisions tant des del punt de vista individual com col·lectiu.
5. Mentre que la promoció de la salut és bàsicament una activitat en l'àmbit sanitari i social, i no un servei mèdic, els professionals de la salut (sobretot en atenció primària) tenen l'important paper de nodrir i fer possible la promoció de la salut. Els professionals de la salut haurien de treballar per desenvolupar les seves contribucions especials en educació i defensa sanitària.

Àmbits temàtics

La promoció de la salut millora la salut sobretot mitjançant l'actuació integrada en diferents àmbits pel que fa als factors que influeixen la salut, l'economia, el medi ambient, l'aspecte social i el personal. A partir d'aquests principis bàsics es podria generar una llista gairebé il·limitada de temes per a la promoció de la salut: alimentació, habitatge, tabac, capacitat de fer front als aspectes de la vida, xarxes socials... El grup de treball va estructurar els temes generals de promoció de la salut en els àmbits següents:

1. El punt central de la promoció de la salut és l'accés a la salut, amb l'objectiu de reduir les desigualtats en la salut i d'augmentar les oportunitats per millorar-la; la qual cosa implica canviar les polítiques públiques i privades per orientar-les envers la salut, i també reorientar els serveis sanitaris per mantenir i millorar la salut de la població, sigui quin sigui el nivell de salut actual.
2. La millora de la salut depèn del fet que es creï un entorn que propiciï la salut, especialment pel que fa a les condicions a la feina i a casa. Com que aquest entorn és dinàmic, la promoció de la salut també inclou el control i l'avaluació de la situació i les tendències tecnològiques, culturals i econòmiques.

3. La promoció de la salut inclou el reforçament de les xarxes socials i els ajuts socials; la qual cosa es basa en el fet que es reconegui la importància que tenen les forces socials i les relacions socials com a elements que determinen els valors i el comportament rellevant en la salut, i com a recursos importants per fer front a l'estrès i mantenir la salut.
4. La forma de vida que predomina en la societat és un punt central per a la promoció de la salut, perquè fomenta models de comportament personal que són beneficiosos o perjudicials per a la salut. La promoció d'estils de vida que propiciïn la salut implica tenir en compte les estratègies i maneres de ser personals per fer front a les situacions de la vida, així com les creences i els valors que són rellevants per a la salut, els quals estan tots estructurats per les experiències viscudes al llarg de la vida i per les condicions de vida... La promoció d'un comportament positiu per a la salut i d'estratègies apropiades per fer front a les situacions de la vida és un objectiu clau en la promoció de la salut.
5. La informació i l'educació proporcionen la base informada per fer eleccions. Són elements cabdals i necessaris de la promoció de la salut, l'objectiu de la qual és augmentar els coneixements i difondre informació relacionada amb la salut, que hauria d'incloure les percepcions i experiències públiques de la salut i com s'hauria de buscar; coneixements sobre epidemiologia, ciències socials i altres ciències pel que fa als models de salut i malaltia, i als factors que els afecten; i descripcions de l'entorn «total» en el qual es configura la salut i les eleccions que es fan sobre la salut. Els mitjans de comunicació i les noves tecnologies de la informació són especialment importants.

Prioritats per al desenvolupament de polítiques en la promoció de la salut

La promoció de la salut representa l'esforç col·lectiu per aconseguir la salut. Els governs, mitjançant la política pública, són especialment responsables de garantir les condicions bàsiques per a una vida sana i per fer que les eleccions més saludables siguin les més fàcils.

Al mateix temps, les persones que fomenten la promoció de la salut dins dels governs han d'ésser conscients del paper que té l'acció espontània per a la salut, és a dir, el paper dels moviments socials, de l'ajut i l'atenció a si mateix, i de la necessitat de cooperar de manera contínua amb el públic, pel que fa a totes les qüestions relatives a la promoció de la salut.

1. El concepte i significat de «promoció de la salut» s'hauria d'aclarir en cada nivell de planificació, fent ressaltar una perspectiva social, econòmica i ecològica de la salut, més que no pas una perspectiva merament física i mental. D'aquesta manera, la creació de polítiques de promoció de la salut es pot relacionar i integrar amb la política en altres sectors com el treball, l'habitatge, els serveis socials i l'atenció sanitària primària.
2. El compromís polític envers la promoció de la salut es pot expressar establint punts centrals per a la promoció de la salut en tots els àmbits (local, regional i nacional). Es tractaria de mecanismes organitzatius per a una planificació intersectorial i coordinada de la promoció de la salut, que proporcionarien lideratge i responsabilitat de manera que, quan es decideixi actuar, es garanteixi l'avenç. Resulta fonamental tenir un finançament adequat i un personal qualificat per crear sistemàticament programes de promoció de la salut a llarg termini.
3. Quan es creen polítiques de promoció de la salut, hi ha d'haver una consulta, diàleg i intercanvi d'idees continus entre els individus i els grups, tant en el camp no especialitzat com en el professional. S'han de determinar mecanismes de polítiques per garantir que hi hagi oportunitats d'expressió i creació de la salut que siguin d'interès públic.
4. Quan se seleccionen àmbits prioritaris per a la creació de polítiques, s'haurien de revisar:
 - Indicadors de salut i com estan distribuïts en la població
 - Els coneixements, capacitats i pràctiques de salut actuals de la població
 - Les polítiques actuals del govern i d'altres sectors

A més a més, s'hauria de fer una avaluació de:

- L'impacte que s'espera que tinguin les diverses polítiques i programes en la salut
 - Les limitacions i els avantatges econòmics
 - L'acceptació social i cultural
 - La viabilitat política de les diferents opcions
5. L'ajut a la recerca és fonamental perquè la creació i l'avaluació de polítiques aportin una comprensió de com influeix en la salut i en la seva evolució, així com una avaluació de l'impacte que tenen les diverses iniciatives en la promoció de la salut. Cal desenvolupar metodologies de recerca i anàlisi, sobretot per idear perspectives que

resultin més adequades per a l'avaluació. Els resultats de la recerca s'haurien de difondre àmpliament en les nacions i entre elles.

Dilemes

La política pública relacionada amb la salut sempre es trobarà amb dilemes polítics i morals bàsics, perquè la seva finalitat consisteix a equilibrar la responsabilitat pública i personal per a la salut. Aquells que estan implicats en la promoció de la salut han d'ésser conscients dels possibles conflictes d'interessos, tant en l'àmbit social com individual.

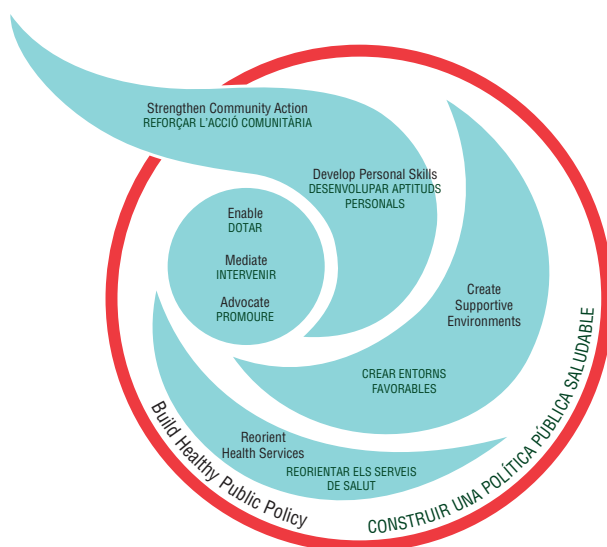
1. Existeix la possibilitat que la promoció de la salut es consideri com l'objectiu suprem de la vida. Aquesta ideologia, que de vegades s'anomena *salutisme*, podria portar al fet que d'altres recomanessin allò que els individus haurien de fer per a si mateixos i com s'haurien de comportar, la qual cosa és contrària als principis de la promoció de la salut.
2. Podria ser que els programes de promoció de la salut s'adrecessin de manera inadequada als individus en lloc de fer front als problemes econòmics i socials. L'experiència ha demostrat que els polítics sovint consideren que els individus són exclusivament responsables de la seva pròpia salut. Sovint queda implícit que les persones tenen el poder d'estructurar completament les seves vides i, per tant, la de les seves famílies, de manera que es vegin lliures de la càrrega evitable de la malaltia. D'aquesta manera, quan estan malaltes, se les culpa d'estar-ho i se les discrimina.
3. Pot ser que els recursos, inclosa la informació, no resultin accessibles a les persones de les maneres en les quals cobririen les seves expectatives, creences, preferències o habilitats. Això podria fer augmentar les desigualtats socials. La informació per si sola resulta inadequada. El fet de despertar la consciència sense augmentar el control o les perspectives de canvi tan sols generaria ansietat i sensació d'impotència.
4. Hi ha el perill que de la promoció de la salut se n'apropriés un grup de professionals, el qual creés un camp d'especialització que excloués altres professionals i els profans en la matèria. Perquè el públic augmenti el control que té sobre la seva salut, cal que els professionals i el govern comparteixin més els recursos.

Conclusions

El concepte de promoció de la salut és positiu, dinàmic i capacitant, la qual cosa fa que sigui retòricament útil i políticament atractiu. Tenint en compte els principis que es recomanen, els àmbits temàtics, les prioritats de les polítiques i els dilemes, s'espera que les activitats futures referents a la promoció de la salut es puguin planificar, aplicar i avaluar amb més èxit. Resulta clar que cal seguir duent a terme una tasca de desenvolupament, i això serà una feina permanent de l'Oficina Regional per a Europa de l'OMS.

ANNEX 2

Emblema de la promoció de la salut

Aquest logotip es va crear per a la I Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut, que es va celebrar a Ottawa, al Canadà, el 1986. En aquella conferència es va crear la Carta d'Ottawa. Des d'aleshores, l'OMS ha

mantingut aquest símbol com el logotip per a la promoció de la salut, perquè representa l'enfocament de la promoció de la salut tal com es va esbossar a la Carta d'Ottawa.

El logotip representa un cercle amb tres ales i consta de cinc àmbits d'actuació clau en la promoció de la salut (construir una política pública saludable, crear entorns de suport a la salut, reforçar l'acció comunitària per a la salut, desenvolupar habilitats personals i reorientar els serveis sanitaris) i de tres estratègies bàsiques de promoció de la salut (dotar, intervenir y promoure).

Els principals elements gràfics del logotip de la promoció de la salut són:

- Un cercle exterior
- Un punt rodó dins del cercle
- Tres ales que surten d'aquest punt interior, una de les quals trenca el cercle exterior

a) El cercle exterior, que originàriament és vermell, representa l'objectiu de construir polítiques públiques saludables, la qual cosa simbolitza la necessitat de crear polítiques per «mantenir les coses juntes». Aquest cercle engloba les tres ales, la qual cosa simbolitza la necessitat de treballar en tots els cinc àmbits d'acció clau de la promoció de la salut que s'identifiquen a la Carta d'Ottawa d'una manera integrada i complementària.

b) El punt rodó de dins del cercle significa les tres estratègies bàsiques per a la promoció de la salut, «dotar, intervenir y promoure», les quals es necessiten i s'apliquen en tots els àmbits d'acció de la promoció de la salut. (En el glossari de promoció de la salut es poden trobar les definicions completes d'aquests termes, WHO/HPR/HEP/98.1, <www.who.int/healthpromotion/about/HPG/en/>).

c) Les tres ales representen i contenen les paraules dels cinc àmbits clau d'acció per a la promoció de la salut que es van identificar en la Carta d'Ottawa per a la promoció de la salut el 1986 i que es van tornar a confirmar en la Declaració de Jakarta sobre el lideratge de la promoció de la salut en el segle XXI, el 1997.

Més específicament:

- L'ala superior que trenca el cercle representa que cal actuar per «reforçar l'acció comunitària» i «desenvolupar aptituds personals». El fet que aquesta ala trenqui el cercle simbolitza que la societat i les comunitats, així com els individus, canvien constantment i, per tant, l'esfera política ha de reaccionar i evolucionar constantment per reflectir aquests canvis: cal una política pública saludable.

- L'ala del mig de la banda dreta representa que cal actuar per crear entorns de suport a la salut.
- L'ala de sota representa que cal actuar per reorientar els serveis sanitaris envers la prevenció de malalties i la promoció de la salut.

En general, el logotip visualitza la idea que la promoció de la salut és un enfocament ampli i d'estratègies múltiples. La promoció de la salut aplica diverses estratègies i mètodes d'una manera integrada, la qual cosa és una de les condicions prèvies «perquè la promoció de la salut sigui eficaç» (Declaració de Jakarta, 1997). La promoció de la salut s'ocupa dels àmbits d'acció clau de la Carta d'Ottawa d'una manera integral i coherent.

El terme promoció de la salut (PS) s'utilitzava, i encara es fa avui de vegades, de manera restringida, com a equivalent d'educació sanitària (ES). Però l'educació sanitària és un dels diversos elements clau i àmbits d'actuació de la PS, tal com ho il·lustra el logotip de la PS (vegeu l'àmbit clau d'actuació de «desenvolupar aptituds personals»).

El logotip i l'enfocament de la PS es van reforçar a la segona i tercera conferències sobre la promoció de la salut, que es van celebrar a Sundsvall i a Adelaide.

De cara a l'esdeveniment de la IV Conferència Internacional sobre la Promoció de la Salut, que es va celebrar a Jakarta, a Indonèsia, el juliol del 1997, el disseny del logotip d'Ottawa es va modificar lleugerament perquè reflectís la cultura i l'ambient del país amfitrió de la conferència, assegurant-se que es preservessin la forma i els elements del logotip original, conjuntament amb el seu significat intern.

El logotip de la Conferència de Jakarta és una versió més oberta i lleugerament més abstracta del logotip original de la PS d'Ottawa. Les tres ales, que ara són de color vermell teula, encara representen els àmbits d'acció clau de la PS. El cercle exterior i el punt interior del logotip d'Ottawa es fusionen en un sol punt blau, del qual surten les tres ales. Això encara simbolitza que la PS s'ocupa dels seus àmbits d'acció amb un enfocament integrat i d'estratègies múltiples. En general, el disseny del logotip de la PS, adaptat per a la Conferència de Jakarta, és més obert i viu. Ara, totes les ales surten del cercle, la qual cosa visualitza el fet que l'àmbit de la PS ha crescut i s'ha desenvolupat, i que ara i en el futur la PS està arribant a nous actors i socis, en tots els àmbits de la societat, des de l'àmbit local al global.

L'emblema de la promoció de la salut i les seves interpretacions en conferències successives

Ottawa 1986

Adelaide 1988

Sundsvall 1991

Jakarta 1997

Mèxic 2000

Bangkok 2005

Nairobi 2009